

Prof. dr. Anto Šarić (1949.-2010.)

In memoriam

Uz poznate nam temeljne načine grupiranja, ljude je zacijelo moguće razvrstati i sukladno kriteriju njihova odnosa prema javnom nastupu. Neki jednostavno vole “svjetla pozornice”, vole javno predočavati i tumačiti sebe, svoje nazore i svoj rad, dok drugi žive i djeluju više ili manje povučeno. Antu Šarića treba nesumnjivo ubrojiti u ove potonje. Čitavoga svojeg života zaista je dozirao nastupe u javnosti: samo onoliko koliko je bilo potrebno ili čak nužno i ni trunka više. Pritom se nije previše obazirao na cinički realizam danas tako često ponavljane uzrečice da “onaj koji nije prisutan u medijima, zapravo kao da ne postoji”. Bio je podosta sumnjičav prema svakoj naglašenoj sklonosti da se bude što je više moguće javno slušan i gledan, a posebice da se u medijskoj javnosti bude što više prisutan sa svojom vlastitom pričom pa makar ona bila – kao što se to često događa – prikrivena temama od općeg interesa. Slutio je u tome klizak teren koji ljude, pa i one iz krugova crkvene elite, veoma često dovodi do življenja na nekoliko razina, odnosno do neautentičnosti. A on se zaista cijelog svog života trudio biti autentičan, živjeti samo na jednoj razini, na razini svojih dubinskih uvjerenja. Tragati za autentičnošću, biti autentičan, trajno i svojski nastojati oko ostvarenja samo onih vrijednosti i ideja koje se cijeni i u koje se uistinu vjeruje, bila je crvena nit koja povezuje sva razdoblja života ovog nedavno preminulog profesora Katoličkoga bogoslovnog fakulteta u Sarajevu.

Njegova osobna povijest inače je veoma linearna, bez dramatičnih preokreta i potresa. Sve u svemu, riječ je o klasičnoj biografiji jednog hrvatskog profesora teologije. Anto Šarić rođen je 12. studenog 1949. u tradicionalnoj katoličkoj obitelji Joze i Anđe r. Džalto, u župi Bistrica kod Uskoplja. Nakon završene osnovne škole srednjoškolsku je naobrazbu nastavio u biskupskom sjemeništu u Dubrovniku gdje je 1968. završio Sjemenišnu klasičnu gimnaziju “Ruđer Bošković”. Poslije odsluženja vojnog roka donio je konačnu odluku da postane svećenik te je godine 1969. započeo filozofsko-teološki studij na Vrhbosanskoj visokoj teološkoj školi u Sarajevu. Taj je studij priveo kraju 1975. godine. Zaređen za prezbitera rodne mu nadbiskupije 29. lipnja 1974., Anto je svoja prva intenzivnija

pastoralna iskustva stjecao obnašajući službu župnog vikara u župi Travnik u vremenu od 1975. do 1976. Međutim, Anto Šarić je od prvih školskih klupa pa kroz čitavo vrijeme svoje teološke i duhovne formacije pokazivao velike intelektualne sposobnosti, ali i nadprosječnu ljubav prema studiju, kojemu je uvijek pristupao zauzeto i s velikom dozom sustavnosti i akribije. U tome mu je zacijelo uzor i nadahnuće bio teolog Tomislav Jablanović, njegov bivši župnik i prijatelj te kasniji vrhbosanski pomoćni biskup. Mons. Jablanović se inače upornim studijem kršćansko-islamskih odnosa dovinuo svojedobno do jednog od najozbiljnijih poznavatelja katoličke teologije religija među hrvatskim teolozima jugoslavensko-socijalističkog razdoblja.

Imajući u vidu rečene kvalitete, bilo je na neki način unutar razumskog očekivanja da vodstvo Vrhbosanske nadbiskupije Anti predloži nastavak jednog ili drugog specijalizacijskog studija u inozemstvu. Tako se i dogodilo, te on već 1976. godine odlazi u Rim na specijalizaciju iz dogmatskog bogoslovlja na Teološkom fakultetu Papinskog sveučilišta Gregoriana. Svoje magistarske i doktorske studije Anto Šarić privodi kraju briljantno sročenom i obranjenom doktorskom tezom pod naslovom *Isus Krist prekretnica svijeta: Kristologija Friedricha Gogartena*. Ubrzo nakon povratka iz Rima, točnije, s početkom nove akademske godine 1982., Šarić preuzima predavanja raznih traktata iz dogmatskog bogoslovlja na Vrhbosanskoj katoličkoj teologiji. Na toj visokoškolskoj ustanovi nastavio je predavati dogmatske predmete gotovo tri desetljeća, sve do svoje smrti. Izvan matične ustanove Anto je predavao i na drugim teološkim institutima u Bosni i Hercegovini, primjerice u Sarajevu i Banjoj Luci od osnutka tamošnjih instituta do proljeća 1992., zatim na Teološkom institutu u Mostaru od njegova osnutka sve do proljeća 1996. Sukladno zahtjevima profesorske struke sudjelovao je svih ovih desetljeća, na mnogim znanstvenim simpozijima i kolokvijima, a povremeno je na poziv raznih katoličkih krugova i udruga održavao teološka predavanja u Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj. Uvjeren sam da je Anto volio svoj svećenički poziv. U tome i leži razlog što je vlastito teološko znanje rado nastojao pretvoriti u konkretno pastoralno umijeće i praksu svagdje gdje bi ga koji prezbiter zamolio za pomoć. I svoje ljetne praznike redovito je provodio djelujući pastoralno uglavnom na župama u Njemačkoj.

Ipak, težište njegova života valja tražiti u teologiji, i to ponajprije u njegovoj velikoj zaljubljenosti u zvanje i poslanje teologa u Crkvi, a posebice profesora teologije. Svoje najbolje

energije i ideje, svoj veliki, ali suzdržano očitovani entuzijazam poklonio je teološkom promišljanju Božje Riječi, odnosno teološkoj formaciji budućih svećenika. Iako je slovio kao zahtjevan profesor, Šarić je zbog uistinu dobrog poznavanja teologije, zbog uvjerljivosti svojeg izlaganja i profesionalne korektnosti bio veoma cijenjen od onih, a ima ih uistinu znatan broj, kojima je tijekom prošlih desetljeća otvarao teološke obzore i u koje je unosio ljubav prema teologiji kao pretpostavci svakog imalo vrjednijeg i trajnijeg pastoralnog pothvata. Dobar dio njegova teološkog promišljanja i dosegnutih uvida sačuvan je zacijelo u njegovim znanstvenim i stručnim radovima. Osim već navedene doktorske teze o Gogartenu, Anto Šarić napisao je nekoliko knjiga. Tu mislimo na knjigu *Biti kršćanin* (1999.), na djela napisana u suautorstvu kao što su *Marija u vjeri kršćana* (1987.), *Prezbiteri služitelji Božje riječi* (1987.) i monografija *Ruža na vjetru. Rimokatolička župa sv. Male Terezije od Djeteta Isusa u Bistrici na gornjem Vrbasu* (2003.). Od prevoditeljskog djelovanja poseban spomen zaslužuje prijevod dvaju značajnih teoloških udžbenika: AA.VV., *Crkva i Misije* (1993.) te C. Pozo, *Eshatologija* (1997.). Pogled na naslove njegovih nekoliko desetaka članaka govori da je veoma često analizirao i tumačio pojedine vidove i misli II. vatikanskog sabora. Tako je posljednjih godina planski u svojim člancima ispisivao pojedina poglavlja planirane knjige o Drugom vatikanskom, koja je već bila pred skorim dovršenjem. Njegova razmišljanja i često veoma osobna zapažanja o saborskim tekstovima angažirana su i oštroomna te svjedoče o Šarićevu dubokom uvjerenju da je budućnost katoličke teologije, a time i učinkovitost pastoralne djelatnosti idućih desetljeća određena kakvoćom razvijanja u mnogo čemu još zapretanih potencijala i silnica saborske teologije. Anto je – to vrlo dobro znam – jednostavno bio oduševljen Koncilom. To je bila jedna od njegovih privilegiranih teoloških tema. Stoga je od njega bila daleko svaka pomisao o nekakvoj “reformi saborskih reforma” kako to u ovom zaista kompliciranom crkvenom trenutku neki Drugomu vatikanskom neskloni ambijenti zagovaraju i najavljuju, htijući, po svemu sudeći, time dokinuti neporecive i danas toliko potrebne inovativne naboje saborske teologije.

Druga velika tema Antina života, koju svakako valja spomenuti, bila je njegovo trajno nastojanje oko očuvanja kulturnoga i nacionalnog identiteta Hrvata u Bosni i Hercegovini. Ne vezujući se izričito ni uz jednu formaciju stranačkog spektra, Anto je, koliko mu je to dopuštao kontekst u kojem je živio, ulagao dosta truda kako bi se za budućnost sačuvala povijesna memorija bosanskih

Hrvata, njihov ponos zbog vlastitog prinosa ukupnoj hrvatskoj kulturi ali i prepoznatljivi stvaralački kontinuitet hrvatskoga kulturnog subjekta u Bosni. Ozbiljnost Šarićeva angažmana na tim temama najbolje je došla do izražaja njegovim sudjelovanjem u radu Matice hrvatske od njezine ponovne uspostave u Sarajevu (1996.), a posebice u neposrednom uređivanju Matičina tromjesečnog časopisa *Hrvatska misao*, i to u svojstvu odgovornog, a dijelom i glavnog urednika.

Istina, Šarićev stil teološkog razmišljanja, posebno njegovi ekleziološki pogledi nadahnuti duhom Sabora i utemeljeni na suodgovornosti, njegov način djelovanja unutar akademskih struktura nošen zahtjevom za transparentnošću pa i njegovo kulturno pregalaštvo išli su ponekad protiv struje. Konformizam i lagani kompromis nisu mu bili jača strana. No iza toga je stajala zapravo njegova upravo genetska potreba da bude dosljedan, da u komunikaciji s drugima posvjedoči uvijek i samo ono u što je uistinu vjerovao i što je držao da je bitno, evanđeoski autentično i nacionalno probitačno. Trudio se prakticirati konstruktivnu kritičnost, koju je shvaćao kao oblik ljubavi. Takvim smo ga poznavali i mi na Katoličkomu bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Splitu koji smo s njim surađivali čitav niz godina u različitim prigodama i projektima. Žalimo iskreno za njim! Časopis *Crkva u svijetu* s njime je izgubio jednog od svojih vrsnih autora, ali i pouzdanog člana svojeg uredničkog vijeća. Umro je neočekivano prerano, na vrhuncu svoje duhovne i intelektualne zrelosti, u trenutku kada se je nalazio pred sintezom svojih dosadašnjih istraživanja. On je zaista namjeravao još puno toga napraviti, toliko započetih ideja domisliti i privesti završnici. No unatoč tome, na temelju onog što je u životu ostvario, držimo da je njegov život bio jedna plodna ljudska egzistencija u službi Kraljevstva Božjeg, koja je ostavila puno dubokih duhovnih i teoloških tragova, tragova nenametljive dobrote u životima mnogih ljudi s kojima i za koje je živio.

Nikola Bižaca
nikola.bizaca@st.t-com-hr